nr. 38/3052
din 13.02.2024

PROCES-VERBAL
al ședinței Comisiei Naționale Antidrog

Data. 01.02.2024,
Ora. 10:00

Ministerul Afacerilor Interne
Sala de ședință a MAI

A prezidat:
Domnul Adrian EFROS, Ministru al afacerilor interne, Președinte al Comisiei Naționale Antidrog.

La ședință au fost prezenți:
Membrii Comisiei:
Alexandru GASNAȘ – Secretar de stat, Ministerul Sănătății;
Nadejda BURCIU - Secretar de stat, Ministerul Justiției;
Sergiu PLOP - Secretar de stat, Ministerul Apărării;
Sergiu GURIN - Secretar de stat, Ministerul Educației și Cercetării;
Iraida MOISEI - Consultant principal, Ministerul Culturii;
Vasile CUȘCA - Secretar de stat, Ministerul Muncii și Protecției Sociale;
Nicolae VUTCARIOV - Director adjunct, Serviciul Vamal;
Ruslan CUCU - Șef Direcția Antidrog, Inspectoratul General al Poliției;
Diana SALCUȚAN - Șef adjunct, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră;
Sergiu CECOI - Serviciul de Informații și Securitate;
Mihail ROTARU - Șef Direcția planificare, analiză și monitorizare, Administrația Națională a Penitenciarelor;
Tudor VASILIEV - Director, Instituția Medic-Sanitare Publice Dispensarul Republican de Narcologie;
Oleg COSTACHI - Președintele Comitetului Permanent de Control asupra Drogurilor, Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale;
Ala SURUCEANU - Director adjunct, Inspectoratul Naționale de Probațiune;
Veronica IACUB - Agenția Națională pentru Sănătate Publică;
Amelia ȚURCANU - Comisia parlamentară protecție socială, sănătate și familie;
Ala IAȚCO - Uniunea pentru Echitate și Sănătate;
Alexandru BUGA - Agenția Națiunilor Unite pentru Combaterea Drogurilor și Criminalității în RM;
Ludmila MARANDICI - Asociația Obștească „Inițiativa Pozitivă".

Ordinea de zi:

1. Situația consumului ilicit de droguri, tratamentul, consecințele acestora și măsurile privind reducerea riscurilor asociate consumului de droguri. (Ministerul Sănătății Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale).
2. Reducerea ofertei de droguri - Combaterea traficului ilicit de droguri (Ruslan CUCU Șeful Direcției Antidrog a INI al IGP).
3. Prevenirea consumului ilicit de droguri în instituțiile de învățământ Ministerul Educației și Cercetării.

4. Activitățile în vederea reducerii consumului de droguri și a riscurilor asociate consumului de droguri în instituțiile penitenciare (Ministerul Justiției Administrația Națională a Penitenciarelor).

5. Totalizarea concluziilor.

S-a discutat:

Președintele Comisiei, Ministru al Afacerilor Interne dl. Adrian Efros a prezidat ședința Comisiei Naționale Antidrog. În debutul ședinței, dl Adrian Efros a salutat membrii și participanții la ședință și a prezentat agenda ședinței de lucru, care a fost susținută cu votul membrilor comisiei.

În continuare, a menționat aspectele cu privire la frecvența desfășurării ședințelor Comisiei Naționale Antidrog, care nu a fost întrunită din perioada modificării componenței acesteia, în condițiile în care persistă problema consumului excesiv și circulației ilegală de droguri în Republica Moldova, sunt identificate și lichidate grupuri criminale, precum și capturate cantități mari de droguri.

Din aceste considerente, este necesară reluarea întrunirilor membrilor Comisiei Naționale Antidrog, pentru a stabili sarcinile comune, reieșind din subiectele și problematica identificată pe componenta traficului și consumului de droguri.

În cadrul ședinței, conform agendei prestabilite, membrii comisiei au raportat activitățile majore desfășurate conform domeniului de competență, pentru perioada anului 2023, la compartimentul prevenirii și combaterii fenomenului drogurilor.

Președintele Comitetului Permanent de Control asupra Drogurilor, ***Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, dl. Oleg Costachi***, a raportat despre aportul instituției la subiectul *„Situației consumului ilicit de droguri, tratamentul, consecințele acestora și măsurile privind reducerea riscurilor asociate consumului de droguri”*, fiind menționată principala evoluție pentru anul 2023, privind coordonarea activității cu reprezentanții Dispensarului Republican de Narcologie, Ministerului Sănătății, Direcției antidrog a Inspectoratului național de investigații și Centrului tehnico-criminalistic și expertize judiciare a Inspectoratului General al Poliție, pentru studierea și analiza a 618 substanțe noi, iar în rezultat au fost operate modificări ale Hotărârii Guvernului nr. 1088/2004 cu privire la aprobarea tabelelor și listelor substanțelor stupefiante, psihotrope și precursorilor acestora, supuse controlului.

Întrebări și/sau obiecții către raportor – nu au parvenit.

În continuare, ***șeful Direcției Antidrog a INI al IGP, dl. Ruslan Cucu***, a menționat despre pericolul mondial privind consumul și a circuitului ilicit de droguri. În ciuda numeroaselor campanii antidrog care au fost inițiate de diverse instituții, în ciuda educației primite și a faptului că societatea conștientizează asupra pericolului legat de consumul de droguri, în continuare se atestă consumul drogurilor în special în rândul tinerilor. Vulnerabilitatea statului în fața circuitului ilicit de droguri este influențată de mai mulți factori și depinde de eficiența măsurilor întreprinse în vederea reducerii cererii și a ofertei de droguri pe piața Republicii Moldova.

Reducerea ofertei – depinde de măsurile și efortul depus de organele de forță, în vederea combaterii circulației ilegale de droguri și a comercializării pe teritoriul RM a substanțelor interzise. Activitatea ilegală de comercializare a droguri reprezintă un șir de acțiuni ilicite care aduc profituri financiare imense, iar în procesul de comercializare și distribuire sunt antrenați un număr deosebit de mare de persoane, în special tineri.

În prezent se atestă schimbarea metodei de comercializare a drogurilor și a plăților pentru drogurile procurate. Circuitul ilegal al acestora și plata pentru ele au loc în mediul online, în special prin intermediul așa ziselor „magazine online", care sunt de fapt grupe de comunicare prin intermediul aplicațiilor electronice.

Metoda menționată exclude total contactului fizic între vânzător și cumpărător, publicitatea/comanda/achitarea/transmiterea fiind asigurată prin aplicațiile de comunicare electronică cu utilizarea internetului, rețelelor de socializare, mijloacele financiare fiind transmise prin intermediul plăților electronice pe unele conturi virtuale, de multe ori aflate peste hotarele țării. Evoluția acestui fenomen are un impact negativ asupra societății, deoarece prin intermediul acestor magazine online la moment sunt realizate aproximativ 60% - 70% din totalul cererii de pe piața neagră a Moldovei, în special a drogurilor din categoria celor sintetice, substanțele psihoactive noi (NPS), etnobotanice, care sunt considerate de către specialiștii în domeniul narcologiei ca fiind mai periculoase pentru consumator, deoarece consumul repetat poate declanșa dependența. Fenomenul distribuirii drogurilor în spațiul virtual a devenit unul sigur pentru realizatorii de droguri, organele de investigație au nevoie de timp pentru a documenta și investiga activitatea criminală, identificarea vânzătorilor, altor persoane implicate în distribuirea drogurilor și/sau a tuturor participanților, deoarece și plata pentru ele au loc în mediul online. Administratorii magazinelor online utilizează pentru tranzacții platforme și instrumente de ultimă generație pentru camuflarea activității criminale.

Luând în considerație caracteristicile consumului și circulației ilicite de droguri, precum și modalitățile de operare a infractorilor, se instituie necesitatea desfășurării unor activități complexe de investigare a acestor infracțiuni. Astfel, pentru asigurarea unui răspuns pro activ la provocările actuale, se impune obligativitatea coordonării eforturilor instituțiilor responsabile la nivel național.

Astfel, potrivit datelor statistice acumulate pe perioada anului 2023, în Republica Moldova s-au înregistrat 994 infracțiuni legate de droguri, demonstrând un trend în creștere cu 7,46% față de anii precedenți (2022 - 925 infracțiuni, 2021 – 818 infracțiuni).

Analiza comparativă a cauzelor penale intentate în dependență de faptul păstrării sau realizării drogurilor, numărul cauzelor penale intentate pentru păstrare de droguri este mai mare în comparație cu anii 2021-2022, în consecință datele indică la majorarea numărului consumatorilor de droguri.

Pentru anul 2021, pentru păstrarea drogurilor, au fost intentate 603 cauze penale, iar pentru realizarea drogurilor – 193 cauze penale.

Pentru anul 2022, pentru păstrarea drogurilor, au fost intentate 687 cauze penale, iar pentru realizarea drogurilor – 219 cauze penale.

Pentru anul 2023, pentru păstrarea drogurilor, au fost intentate 760 cauze penale, iar pentru realizarea drogurilor – 204 cauze penale.

Un alt fenomen legat de infracțiunile de droguri care pune presiune asupra securității statului îl constituie contrabanda cu droguri.

În perioada vizată s-au înregistrat 60 cazuri de contrabandă cu droguri, (2021-60 cazuri, 2022- 56 cazuri), dintre care 26 cazuri de contrabandă au fost înregistrate de către subdiviziunile IGP. Pe lângă faptul că Republica Moldova în cea mai mare parte era o țară de tranzit, în prezent a devenit și ca destinație finală a traficului de droguri pentru consum.

La capitolul depistării capturilor mari de droguri art. 217 al. 4, lit. b (CP) (proporții deosebit de mari, fără înstrăinare) au fost înregistrate 65 de cazuri comparativ cu anul precedent 85, art. 217[1] al. 3 lit. f (proporții mari) au fost înregistrate 23 cazuri comparativ cu anul precedent 37 și 217[1] al. 4 lit. d (CP) (proporții deosebit de mari, cu înstrăinare) au fost înregistrate 62 de cazuri comparativ cu anul precedent 57.

Au fost documentate 30 cazuri săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală ori în favoarea acestora (2021 – 34 cazuri, 2022 - 57 cazuri) și 48 cazuri săvârșite de 2 sau mai multe persoane, în (2021 – 28 cazuri, 2022 - 45 cazuri).

Cu referire la subiecții infracțiunilor: pentru implicarea în săvârșirea infracțiunilor legate de droguri, au fost documentate 720 persoane, dintre care 686 persoane au fost trimise în judecată. Majoritatea infracțiunilor sunt săvârșite de persoane cu vârsta de la 18-24 ani și și de la 30 ani, în majoritatea cazurilor fiind săvârșite de bărbați.

Pentru comiterea infracțiunilor legate de droguri și eschivarea de la organul de urmărire penală sau judecată se aflau în căutare 989 de persoane (2022 – 859), reținute 344 de persoane (2022 - 295), rămași în căutare 641 de persoane.

Odată cu declanșarea conflictului în Ucraina și a apariției refugiaților pe teritoriul Republicii Moldova, s-a constatat creșterea numărului infracțiunilor legate de droguri, deoarece o parte din refugiați sunt nemijlocit consumatori, iar cealaltă parte, și anume cei care în Ucraina erau implicați în activități de realizare și distribuire de droguri își continuă activitatea ilicită pe teritoriul Republicii Moldova, care implică în activitățile de realizare și distribuire cetățenii Republicii Moldova. Astfel, se condiționează dezvoltarea activității ilicite legate de traficul de droguri și se majorează numărul de grupări criminale.

Întrebări și/sau obiecții către raportor.

Urmare raportului prezentat la compartimentul reducerii ofertei de droguri, ***Președintele comisiei dl. Adrian Efros***, a solicitat realizarea unei sinteze cu prezentarea informației privind numărul de persoane condamnate pentru genul dat de infracțiuni.

La subiectul menționat, a intervenit ***dl. Mihail Rotaru, Șeful Direcției planificare, analiză și monitorizare a Administrației Naționalã a Penitenciarelor,*** care a adus la cunoștință numărului de persoane condamnate pentru anul 2023 în baza art. art. 217[1-6], art. 218 și art. 219 Cod penal, acesta fiind de 434 persoane și 21 persoane cu aplicarea art. 103 CP „Aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter medical persoanelor care suferă de alcool sau de dependență de droguri și instituirea unei măsuri de ocrotire judiciară".

În continuare, ***Președintele Comisiei dl. Adrian Efros,*** a comunicat despre necesitatea activităților de informare și sensibilizare a societății cu privire la riscurile și consecințele implicării în activitățile ilicite de circulație a drogurilor, chiar dacă acestea sunt profitabile din punct de vedere financiar. Situația raportată, impune necesitatea elaborării unei orientări strategice pentru descurajarea persoanelor de la săvârșirea infracțiunilor și acordarea unor facilități pentru „denunțarea" traficanților de droguri.

La fel, ***Președintele Comisiei*** a menționat și despre necesitatea planificărilor comune de către autoritățile și instituțiile publice, pentru a interveni în modul cel mai eficient de la etapa prevenirii până la combaterea genului dat de infracțiuni.

În proces, a intervenit ***dna. Ludmila Marandici, reprezentant Asociația Obștească „Inițiativa Pozitivă",*** cu propunerea privind delimitarea consumatorilor de droguri de persoanele implicate în realizarea drogurilor, deoarece consumatorii de

droguri sunt considerați persoane bolnave care necesită tratament și reabilitare, activitate ce urmează a fi atribuită Ministerului Sănătății.

Președintele Comisiei dl. Adrian Efros, a susținut și acceptat propunerile parvenite, cu mențiunea referitor la delimitarea atribuțiilor autorităților privind tratamentul și reabilitarea consumatorilor de droguri, separat de instituțiile responsabile de combaterea fenomenului traficului de droguri.

Pentru subiectul „Prevenirea consumului ilicit de droguri în instituțiile de învățământ", cuvântul a fost acordat ***dlui. Sergiu Gurin, Secretar de stat al Ministerului Educației și Cercetării***, care s-a referit la activitățile realizate pentru perioada anului 2023, la compartimentul prevenirii consumului de droguri de către instituțiile subordonate Ministerului Educației și Cercetării, care au oferit aportul pentru educația elevilor prin valorificarea culturii sănătății modului sănătos de viață. Astfel, la moment sunt oferite disciplinele „Modul sănătos de viață" - 6 ore/săptămânal, „Educația fizică" – 5 module obligatorii, „Biologia" și „Chimia", care sunt menite pentru promovarea generală a elevilor și studenților la nivel disciplinar și dezvoltarea personalității.

Disciplina „Modul sănătos de viață" ghidează elevii la aspectele ce țin de sănătatea fizică și emoțională, include subiecte directe cu referire la pericolul consumului de alcool, droguri și medicamente, contracararea viciilor.

La fel, toți elevii la nivelul învățământului primar, secundar și general au fost incluși în activitățile extra-școlare cu privire la prevenirea consumului de droguri, alcool și tutun, precum și consecințele acestora. Disciplina opțională „Educație pentru sănătate", care contribuie la dezvoltarea comportamentelor, este introdusă în 456 instituții de învățământ pentru aproximativ 21 000 elevi.

Ministerul Educației și Cercetării, a aprobat Ordinul nr. 26 din 18.01.2023 „Cu privire la aprobarea Programului activităților extrașcolare în învățământul primar și secundar, ciclul I și II", în scopul dezvoltării potențialului cognitiv și afectiv al copiilor, bazat pe interese și opțiunile acestora, prin organizarea și desfășurarea concursurilor - „Împreună reducem riscurile", remarcarea datelor comemorare naționale și internaționale – „ Ziua Sportului", „Ziua Mondială a Culturii", „Ziua Mondială Împotriva Fumatului", inclusiv „Ziua Internațională a Combaterii Abuzului și Traficului Ilicit de Droguri".

La nivelul de învățământ tehnic, sunt implementate programe obligatorii de studiu care prevăd subiectul pericolului și consecințelor consumului de droguri, la nivelul secundar și general, sunt incluse disciplinele obligatorii „Decizii pentru modul sănătos de viață". La nivelul studiilor superioare, au fost organizate ședințe și întâlniri cu genericul „Antidrog" cu participarea specialiștilor, care au redat experiența „de la egal la egal", cu accentul pus pe subiectul riscurilor personale și a celor din jur și consecințelor.

Ministerul Educației și Cercetării în comun cu Ministerul Sănătății desfășoară campanii de informare prin distribuirea materialelor informative și acordarea consultațiilor gratuite cu abordarea subiectelor de sănătate în cadrul Centrelor de medicină preventivă, Serviciile prietenoase și Centre pentru tineret, în scopul oferirii consultațiilor necesare la compartimentul consumului, riscurilor și consecințelor consumului de droguri.

Totodată, conform obiectivelor Strategiei de dezvoltare a sportului, sunt dezvoltate programele extrașcolare, unde elevii sunt atrași pentru includerea în grupuri sportive și

dezvoltarea capacităților fizice, astfel tineretul își ocupă timpul cu activități utile, cu asigurarea instruirii la diverse compartimente, inclusiv dopajul în sport.

Președintele Comisiei dl. Adrian Efros, a mulțumit pentru activitatea raportată și a reamintit despre necesitatea implicării tuturor instituțiilor la etapa prevenirii consumului de droguri, prin elaborarea planurilor și programelor cu implementarea acestora în rândul tinerilor, la diferite vârste.

Reieșind din numărul mare de studenți străini, care au diferite culturi și obiceiuri, precum și dispun de surse financiare, își permit consumul de droguri, inclusiv, se atestă cazuri de implicare a studenților din Republica Moldova, iar din tentație financiară aceștia sunt antrenați și în distribuirea drogurilor.

În acest context, a fost menționată necesitatea cooperării instituțiilor pentru desfășurarea prevenirii, inclusiv, în căminele de locuit a studenților, cu acțiuni de sensibilizare și monitorizare de către angajații poliției și a altor actori împuterniciți.

Dna. Nadejda Burciu, Secretar de Stat al Ministerului Justiției, s-a referit la subiectul „Activitățile în vederea reducerii consumului de droguri și a riscurilor asociate consumului de droguri în instituțiile penitenciare", care a salutat desfășurarea ședinței și a menționat despre importanța și necesitatea consolidării eforturilor tuturor instituțiilor pentru combaterea fenomenului.

Ministerul Justiției, în special s-a axat pe modificarea legislației pentru posibilitatea aplicării alternativelor, care ar permite evitarea pedepsei la unele categorii de persoane care necesită tratament, iar prin plasarea acestora în penitenciare, se ridică gradul de vulnerabilitate la consumul de droguri, cauza fiind subcultura criminală din penitenciare.

Urmare modificărilor legislative, Ministerul Justiției în comun cu Inspectoratul Național de Probațiune urmează să elaboreze și selecteze programele necesare pentru persoanele consumatoare de droguri.

Situația pe penitenciare – numărul total de deținuți este sub 6 000, numărul aproximativ de consumatori este de 1 900, dintre care la începutul anului 2023 la evidență medicală se află 972 deținuți, iar la finele anului 2023 – 878 de deținuți.

În continuare, s-a făcut referire la studiul POMPIDOU, Group elaborat în anul 2022, care menționează despre efectul negativ al subculturii criminale din penitenciare asupra consumatorilor și descurajează înscrierea persoanelor la tratament și reabilitare.

Pe parcursul anului 2023 au fost înregistrate 146 cazuri de depistare a drogurilor în penitenciare (cauze penale intentate – 65; procese contravenționale - 9). Una din cauze care generează circulația drogurilor în penitenciare o constituie infrastructura penitenciarelor, care nu permite separarea sectoarelor pentru divizarea deținuților în grupuri mai mici și evitarea răspândirii drogurilor pentru consum.

În penitenciare sunt desfășurate programe de suport psiho-social și asistență medicală și programul de schimb de seringi. Programul de terapie prin substituție cu metadonă a inclus 104 deținuți, dar numărul aproximativ de beneficiari este de 700, programul de buprenorfină include 27 de deținuți. În grupul de risc al consumului de droguri au fost incluși 279 de deținuți, fiind desfășurate programe de consultație cu psihologii care acordă asistență pentru aproximativ 200 persoane.

Totodată, în penitenciarul Pruncul, din anul 2017 este creată Comunitatea terapeutică, în cadrul căruia specialiștii și reprezentanții Asociației Obștești „Inițiativa Pozitivă" realizează în comun programe pentru consumatori, iar de la perioada lansării

programului menționat, au fost tratate 78 persoane, care până în prezent nu au avut recidive de consum. Astfel de comunități, se propune pentru a fi create și în alte penitenciare care au condiții necesare.

Priorități identificate de către Ministerul Justiției se referă la:

- Identificarea sectoarelor total izolate de restul instituțiilor, care să includă și programe de prevenire, iar în anul 2024 urmează a fi pilotat Programul „DRUG FREE".
- Reducerea transmiterii coletelor către deținuți, mecanism care va împiedica transmiterea drogurilor pe teritoriul penitenciarelor, prin elaborarea și includerea programelor de îmbunătățirii a alimentației deținuților.
- Crearea mecanismelor de motivare pentru cei care au finalizat tratamentul, cu plasarea acestora în sectoare și condiții mai bune.
- Reducerea libertății de mișcare între sectoare, digitalizarea securității, priorități care necesită investiții financiare mari.
- Tehnică și dotări pentru depistarea drogurilor.
- Instruirea angajaților din penitenciare.

Președintele comisiei dl. Adrian Efros, a susținut prioritățile raportate și a menționat despre acordarea suportului necesar pentru colaborare.

Dl. Alexandru Gasnaș, Secretar de stat al Ministerul Sănătății a accentuat subiectul majorării consumului diferitor tipuri de droguri și necesitatea intervenției pentru stabilirea impactului. Reieșind din faptul că domeniul abordat cuprinde toate instituțiile, este necesară distribuirea responsabilităților.

Totodată, a menționat că Ministerul Sănătății întâmpină obstacole la componentele: prevenția, stocarea datelor și tratament. La compartimentul prevenției, activitățile de bază sunt desfășurate în baza ghidului Ministerului Sănătății privind tratamentului farmacologic al dependenței de opiacee, însă practica altor țări demonstrează că programele de tratament și reabilitare sunt mai libertine și lipsește controlul, fapt care nu se regăsește în practica aplicată în Republica Moldova.

În Republica Moldova, tratamentului farmacologic cu buprenofrină a fost inclus în anul 2002, iar cu metadonă în anul 2004, care inițial au ridicat multe întrebări, dar continuitatea acestui tratament este actual și în prezent, precum și a diminuat prevalența bolilor transmisibile. Acest tratament este inclus în mai multe spitale și instituții penitenciare.

Un indicator principal, este cererea de tratament, care este o problemă la colectarea datelor. Unicul sistem de colectare se află în responsabilitatea Dispensarului Republican de Narcologie, care este divizat în 2 categorii: persoane consumatoare cu dependență și persoane consumatoare fără dependență. Din aceste grupe, grupul cazurilor noi înregistrate fără dependență - vârsta persoanei este de 23 ani, drogul consumat este marihuana, calea de administrare este fumatul. Grupul doi a persoanelor consumatoare cu dependență – vârsta medie 25 ani, drogul consumat sunt opiaceele, calea de administrare este cea injectabilă.

De către dl. Alexandru Gasnaș, s-a accentuat problema opiaceelor, acestea sunt utilizate și în scop medical sub controlul statului, iar prescripția medicală trebuie să fie foarte corectă pentru evitarea deceselor de supradozare.

A fost solicitată și organizarea unor întâlniri tehnice pentru elaborarea unor planuri de acțiuni stricte, distrugerea stereotipurilor și abordarea corectă a realității.

Urmare raportului, a intervenit ***dna. Ludmila Marandici, reprezentant Asociația Obștească „Inițiativa Pozitivă”***, cu specificarea problemei „evidenței statistice” a consumatorilor de droguri și a adus la cunoștință practica Georgiei, care nu pune la evidență persoanele consumatoare, deoarece anume acest fapt, reprezintă un obstacol pentru adresare la tratament.

Dl. Alexandru Gasnaș a dat explicație la compartimentul dat, cu referire la cadrul legislativ, care obligatoriu prevede înregistrarea medicală, iar problematica menționată urmează a fi pusă în discuție în cadrul grupului de lucru, pentru identificarea soluțiilor legislative.

Cuvântul a fost acordat ***dlui Tudor Vasiliev, Director al Instituției Medic-Sanitare Publice Dispensarul Republican de Narcologie***, care a adus clarificări cu privire la activitățile de depistare și tratament a persoanelor consumatoare de droguri, îndreptată în realizarea actelor normative și implementarea abordărilor și atitudinilor noilor forme de tratament existente și propuse de către Organizația Mondială a Sănătății, de către Oficiul Națiunilor Unite de Combatere a Crimelor de Droguri. Prin urmare, Republica Moldova a argumentat necesitatea Convențiilor internaționale, care prevede clar atitudinile față de categoria dată de persoane. Abordarea problemei drogurilor este una complexă ce cuprinde inclusiv alcoolul, care sunt factori predominanți în structura mortalității premature evidențiat de Organizația Mondială a Sănătății.

Cu referire la numărul de cazuri noi înregistrate privind consumul de droguri, acesta cifră reprezintă aproximativ 600 persoane anual înregistrate, iar adresările pentru tratament sunt benevole. Acest fapt, ar fi un impediment în situațiile când sunt depistate persoanele în stare de ebrietate narcotică la volan, iar acestea nu sunt înregistrate ca consumatori de droguri, fiind necesar de stabilit mecanismul schimbului de informații la nivel instituțional.

Numărul total de persoane consumatoare de droguri aflate la supraveghere medicală sunt de aproximativ 12 400 și 46 000 persoane consumatoare de alcool.

Metodele noi de tratament existente, au permis micșorarea riscurilor la compartimentul dat, în prezent este evidentă trecerea de la drogurile tradiționale la cele psihoactive, din care motiv a fost elaborat un protocol nou pentru asigurarea tratamentului.

Persoanele sunt asigurate cu tratament și programe de detoxifiere, aproximativ 800 persoane se adresează anonim la programe de zi. Astfel, problema „evidenței medicale” urmează a fi abordată obligatoriu în grupul de lucru.

Ce ține de partea legislativă, ***dl Tudor Vasiliev*** și-a expus poziția privind necesitatea abrogării art. 103 din Codul penal, deoarece persoana nu poate fi supusă tratamentului prin constrângere.

În prezent, o problemă este necesitatea obținerii permiselor de conducere, iar sursa de identificare a consumatorilor de droguri nu mai este poliția, dar Comisiile consultative. Astfel, sub supravegherea medicală nu ajung toate persoanele consumatoare de droguri, astfel nu pot avea acces la tratament.

Pe parcursul ultimilor ani, în cadrul Dispensarului Republican de Narcologie, inclusiv prin Departamentul de urgență, se adresează un număr mare de persoane cu intoxicații alcoolice și cu droguri (2022 – 2800 persoane; 2023 – 4200 persoane), din acest considerent, se recomandă poliției de a se sesiza pe cazurile date.

La finele discursului, a intervenit ***dna Ala Iațco - Uniunea pentru Echitate și Sănătate,*** care a comunicat despre necesitatea accesului la tratament, deoarece mulți consumatori se adresează cu problema menționată. În prezent sunt doar 10 instituții în 9 localități care au posibilitatea acordării tratamentului de substituție.

Se mizează mult pe platformele de dialog, deoarece există posibilitatea financiară de extindere a accesului la tratamentul de substituție și alte forme de suport. Reieșind din fenomenul atât de răspândit al drogurilor, trebuie de atras o atenție sporită la compartimentul prevenirii, mai ales în instituțiile de învățământ și în rândul tinerilor.

Totodată, este stringent necesară axarea atenției asupra persoanelor implicate în realizarea și distribuirea drogurilor, dar nu și celor consumatoare. Consumatorii sunt persoane bolnave care necesită atenție, tratament și reabilitare, iar pentru reducerea numărului de persoane pedepsite pentru păstrare și consum, urmează a fi revizuită cantitatea de droguri pentru care se prevede pedeapsa penală.

A fost reamintită oportunitatea de suport a activității Comisiei Naționale Antidrog din partea Comisiei pentru politici în domeniul drogurilor pentru Europa Centrală și de Est și Asia Centrală, care a vizitat în septembrie 2023 țară, iar ulterior a remis în adresa Cabinetului Prim-ministrului confirmarea disponibilității de colaborare și suport.

Suplimentar, pentru apropierea de normele europene este necesară revizuirea tuturor politicilor în domeniul drogurilor, care implică un număr mare de acte legislative care necesită a fi armonizate și modificate: Legea 382/1999, Legea 713/2001, alte acte conexe (ex. Regulamentul privind depistarea, înregistrarea și evidența persoanelor antrenate în consum de droguri şi de alte substanțe psihotrope - Ordin MS Nr. OMS1043/2012 din 18.10.2012).

Alexandru Buga - Agenția Națiunilor Unite pentru Combaterea Drogurilor și Criminalității în RM, a intervenit cu propunerea includerii în documentele de planificare a componentei „Reducerea riscurilor", care are un scop esențial în planificarea activităților, fiind parte componentă a Strategiei naționale antidrog pentru anii 2020-2027 (HG233/2020 din 10.04.2020), însă aceasta a fost abrogată.

Președintele Comisiei dl. Adrian Efros, a mulțumit implicării tuturor membrilor și a menționat despre necesitatea identificării echilibrului legislativ între consumatori și traficanții de droguri.

În acest context, ***Președintele Comisiei*** a trecut la partea finală a ședinței cu identificarea unor procese de distribuire a atribuțiilor, competențelor și responsabilităților pentru fiecare membru al Comisiei Naționale Antidrog.

Compartimentul „Reducerea cererii de droguri" – de realizarea căruia sunt responsabili: Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Culturii, Ministerul Sănătății; Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Interne; Comitetul Permanent de Control asupra Drogurilor; Agenția Medicamentelor și Dispozitivelor Medicale; Societatea civilă; Organizațiile internaționale; Organizațiile neguvernamentale.

Compartimentul „Combaterea ofertei de droguri" – de realizarea căruia sunt responsabili: Ministerul Afacerilor Interne; Serviciul Vamal; Serviciul de Informații și Securitate; Ministerul Finanțelor; Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Societatea civilă; Organizațiile internaționale; Inspectoratul General al Poliției de Frontieră.

Instrumentele de intervenție:

Compartimentul „Reducerea cererii de droguri":

- Elaborarea politicilor;
- Elaborarea planurilor naționale;
- Cercetări științifice;
- Comunicarea;
- Mass-media;
- Programe de finanțare;
- Sistemul de alertă timpurie.

Compartimentul „Combaterea ofertei de droguri”:

- Politici;
- Planuri;
- JAD-uri (operațiuni comune);
- Experiența internațională;
- Comunicarea;
- Denunțarea (programe de denunț);
- Sistemul de alertă timpurie

Rezultatul:

Compartimentul „Reducerea cererii de droguri”:

- Asistență socială pentru reabilitare;
- Asistență medicală;
- Asistență educațională;
- Asistență socială;
- Integrare;
- Accesul la tratament.

Compartimentul „Combaterea ofertei de droguri”:

- Reducerea traficului ilicit;
- Control;
- Descurajarea traficului;
- Condamnarea publică;
- Accesul la tratament.

Pentru realizarea punctelor planificate, urmează a fi inițiativa Comitetului executiv al Comisiei Naționale Antidrog, care va interveni în mod cât mai urgent.

Astfel, s-a solicitat în mod de urgență ***(către data de 08.02.2024)*** desemnarea nominală a persoanelor cu funcții de conducere și decizie, care nemijlocit vor fi membri ai Comitetului executiv, cu ulterioara prezentare a listei în adresa Ministerului Afacerilor Interne.

Comitetul executiv operaționalizat, conform compartimentelor divizate, va identifica și va interveni cu propuneri concrete de modificare a cadrului legal, ajustarea acestuia, mecanisme identificate, ș.a., pentru prezentarea ulterioară Comisie Naționale Antidrog.

Urmare realizării activităților propuse și realizate, se va elabora anual Raportul Comisiei Naționale Antidrog a progreselor în domeniul drogurilor.

Dl. Tudor Vasiliev, Director al Instituției Medic-Sanitare Publice Dispensarul Republican de Narcologie, a intervenit cu problematica introducerii sub controlul statal a substanțelor noi apărute în traficul ilicit, și care de fapt constituie o problemă a Ministerului Afacerilor Interne, subiectul necesită abordare foarte complexă în cadrul ședințelor Comitetului executiv, pentru identificarea unui mecanism legislativ.

Recapitularea ședinței Comisiei Naționale Antidrog, a fost inițiată de către ***dna. Daniella Misail-Nichitin, Secretar de Stat al Ministerului Afacerilor Interne,*** menționând despre necesitatea implicării tuturor autorităților și instituțiilor cu competențe pe domeniu, la combaterea fenomenului și stabilirea atribuțiilor funcționale, precum și dezvoltarea cooperării interinstituționale pentru schimbul eficient de date. Totodată, pentru o activitate eficientă și pro activă la aceste compartimente s-a propus stabilirea unui grafic al întrunirilor Comitetului executiv, care se vor desfășura lunar, cu raportarea progreselor și necesităților identificate în proces către Comisia Națională Antidrog.

La fel, un factor important este lipsa unui document de politici separat în domeniul drogurilor, acesta fiind abrogat în contextul elaborării Programul de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022-2025, aprobat prin HG nr. 948/2022, care este insuficient pentru pilonul de prevenire a consumului de droguri.

În continuare ***Președintele comisiei dl. Adrian Efros*** a prezentat concluziile finale, fiind punctate următoarele priorități a Comisiei Naționale Antidrog:

1. Dispunerea întrunirii Comitetului executiv al Comisiei Naționale Antidrog, conform prevederilor HG nr. 481/2011, în vedere inițierii procesului de creare a platformei de comunicare continuă între autoritățile responsabile în domeniul drogurilor;
2. Instituirea a Grupului de lucru format din experți în domeniul combaterii traficului ilicit de droguri, prevenirii consumului de droguri, responsabil de crearea sistemului național de alertă timpurie privind supravegherea, prevenirea, detectarea și incriminarea noilor substanțe psihoactive (acțiune prevăzută în PNA 2024-2027, Capitolul nr. 24 Justiție, libertate și securitate (acțiunea nr. 125), aprobată prin HG 829/2023);
3. Instituirea a Grupului de lucru format din experți în domeniul combaterii traficului ilicit de droguri, prevenirii consumului de droguri, responsabil de elaborarea programelor naționale comune dedicate prevenirii consumului de droguri și reabilitarea consumatorilor de droguri;
4. Instituirea a Grupului de lucru format din experți în domeniul combaterii traficului ilicit de droguri, prevenirii consumului de droguri, responsabil de elaborarea analizei privind oportunitatea creării unei entități separate în domeniul prevenirii și combaterii consumului de droguri (identificarea celor mai bune practici internaționale).

S-a decis:

1. **Se ia act de informațiile prezentate de raportori.**
2. **Autoritățile și instituțiile (membrii Comisiei Naționale Antidrog)** vor asigura desemnarea nominală a membrilor Comitetului executiv al Comisiei Naționale Antidrog, cu prezentarea informațiilor referitor la persoanele desemnate în adresa Ministerului Afacerilor Interne, **termen 08.02.2024**;
3. **Ministerul Afacerilor interne** va dispune întrunirea Comitetului executiv al Comisiei Naționale Antidrog, cu participarea membrilor desemnați din partea autorităților și instituțiilor (membrii Comisiei Naționale Antidrog), **termen o lună de la momentul desemnării membrilor**;
4. **Crearea grupurilor de lucru tematice sub egida Comitetului executiv al Comisiei Naționale Antidrog, care vor fi investite cu următoarele atribuții:**

1) Crearea sistemului național de alertă timpurie privind supravegherea, prevenirea, detectarea și incriminarea noilor substanțe psihoactive **(responsabil Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale în parteneriat cu Ministerul Sănătății și Ministerul Afacerilor Interne cu suportul partenerilor de dezvoltare)**.

2) Elaborarea programelor naționale comune dedicate prevenirii consumului de droguri și reabilitarea consumatorilor de droguri **(responsabilitate comună Ministerul Sănătății, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Justiției cu suportul partenerilor de dezvoltare)**.

3) Elaborarea analizei privind oportunitatea creării unei entități separate în domeniul prevenirii și combaterii consumului de droguri **(responsabilitate comună Ministerul Afacerilor Interne și Ministerul Sănătății cu suportul partenerilor de dezvoltare).**

5. Autoritățile responsabile vor asigura realizarea în termen a sarcinilor stabilite, cu prezentarea informației Ministerului Afacerilor Interne.

Ministru al afacerilor interne,
președinte al Comisiei **Adrian EFROS**